

Необхідність проведення комплексного аналізу собівартості продукції в сучасних умовах господарювання

Скурат Анастасія Іванівна

Науковий керівник: Шубіна Світлана Валентинівна

Харківський навчально-науковий інститут

ДВНЗ «Університет банківської справи»

Аналіз собівартості продукції, робіт та послуг має важливе значення, оскільки дозволяє пояснити тенденції зміни даного показника, розраховувати вплив факторів на приріст (зниження) собівартості, визначити резерви і дати оцінку роботи підприємства стосовно використання можливостей зниження собівартості продукції.

На сучасному етапі розвитку економіки України визначення собівартості реалізованої продукції значно змінилося у зв'язку з переходом підприємств на новий план рахунків бухгалтерського обліку і застосування в практиці роботи національних стандартів бухгалтерського обліку [4].

Собівартість як комплексний показник має максимально синтезувати та у вартісній формі відображувати технологічні й організаційно-економічні умови виробництва відповідно до інтенсивного рівня розвитку господарства. Тільки в цьому разі показник собівартості може бути успішно використаний для поліпшення управління виробництвом, оцінки економічної ефективності основних і оборотних активів, вибору оптимальних варіантів технології виробництва і організації його управління, вдосконалення міжгосподарських і міжгалузевих зв'язків [5]. Собівартість продукції як якісний показник, що характеризує виробничо-господарську діяльність підприємства, відображає витрати підприємства на виробництво та збут продукції, виражені у грошовій формі.

Для комплексного аналізу собівартості продукції використовують спеціальні показники, які дозволяють розраховувати та аналізувати витрати підприємства на весь обсяг виробленої товарної продукції, витрати на виробництво конкретного виду продукції, а також витрати підприємства на отримання кожної гривні виручки.

Найбільш важливим моментом у вивченні такого показника як собівартість продукції, на наш погляд, є розгляд факторів, які впливають на даний показник та визначення основних напрямків зниження собівартості. Від того, як вирішується таке питання підприємством залежить отримання найбільшого ефекту з найменшими витратами, економія трудових, матеріальних і фінансових ресурсів[1].

Як відомо, собівартість відображає велику частину ціни продукції і залежить від зміни умов виробництва і реалізації продукції. Звідси можна

стверджувати, що виявлення резервів зниження собівартості повинно спиратися на комплексний техніко-економічний аналіз роботи підприємства: вивчення технічного і організаційного рівня виробництва, використання виробничих потужностей і основних засобів, сировини і матеріалів, робочої сили, господарських зв'язків, а також всіх складових собівартості. Але, на нашу думку, основним і найбільш головним резервом зниження собівартості продукції підприємства є зменшення матеріальних витрат. Тому за рахунок закупівлі більш дешевої сировини та зменшенню транспортних витрат, пов'язаних з її доставкою, підприємство може значно знизити собівартість своєї продукції [5].

Від доброякісності й своєчасності визначення фактичної собівартості продукції, що випускає підприємство, безпосередньо залежить ефективність управлінських рішень, правильність визначення пріоритетів подальшого розвитку виробництва. Крім того, наскільки вірно сформовано собівартість продукції (робіт, послуг) і визначено прибуток, значною мірою буде залежити і фінансовий стан підприємства в цілому [2].

Доцільно зауважити, що під час проведення комплексного аналізу собівартості товарної продукції необхідно дослідити таке: розмір впливу кожної статті витрат на відхилення фактичної собівартості від планової; зміну рівня собівартості в динаміці за ряд років; рівень собівартості на аналогічних підприємствах. При цьому, прямі витрати на виробництво, передбачені кошторисом, необхідно попередньо скоректувати відповідно до обсягу виробництва. Для більш чіткої характеристики і виявлення причин відхилення фактичної собівартості від планової необхідно дослідити структуру витрат, проаналізувати вплив зовнішніх та внутрішніх факторів.

Важливого значення в боротьбі за зниження собівартості продукції набуває сьогодні збереження суворого режиму економії на всіх ділянках виробничо-господарської діяльності підприємства. Поступове впровадження на підприємствах режиму економії проявляється перш за все в зменшенні витрат матеріальних ресурсів на одиницю продукції, витрат по обслуговуванню виробництва і управління, в ліквідації втрат від браку та інших невиробничих витрат.

Так, підприємство має можливість впливати на величину витрат матеріальних ресурсів, починаючи з їх заготівлі. Сировина і матеріали входять до собівартості по їхній покупній ціні з урахуванням витрат на транспортування, тому правильний вибір постачальників матеріалів впливає на собівартість продукції [3]. Зменшення витрат на обслуговування виробництва і управління також знижує собівартість продукції. Розмір цих витрат на одиницю продукції залежить не тільки від обсягу випуску продукції, але й від їх абсолютної суми.

Як показують результати дослідження, джерелами зниження собівартості продукції є витрати, за рахунок економії яких знижується

собівартість продукції в , а саме: втрати уречевленої праці, які можуть бути знижені за рахунок поліпшення використання засобів і предметів праці; витрати живої праці, які можуть бути скорочені за рахунок росту продуктивності праці; адміністративно-управлінські витрати [4].

Основними шляхами зниження собівартості продукції є скорочення тих витрат, які мають найбільшу питому вагу у її структурі. Крім того, чинниками зниження собівартості є підвищення технічного рівня виробництва, вдосконалення організації виробництва і праці, зміна структури та обсягу продукції, галузеві особливості та інші фактори.

Таким чином, комплексний аналіз собівартості продукції забезпечує не тільки визначення напрямків її зниження, але й визначення резервів зростання прибутку підприємства та поліпшення фінансового стану в цілому. Доходи і витрати є основними чинниками формування прибутку (збитку) підприємства. Тому своєчасний та якісний аналіз собівартості продукції як одного з головних факторів, що впливає на фінансові результати, сприяє підвищенню ефективності діяльності підприємства, його інвестиційній привабливості та діловій активності [6] .

Чітке уявлення інформативності собівартості як якісного показника, сфери його активної дії на економічні параметри виробництва, удосконалення порядку його формування, а також процесів обліку, аналізу та контролю, - надасть в кінцевому плані можливість в повному обсязі реалізувати його головні функції як одного з інструментів управління виробництвом.

Список використаних джерел:

1. Лазнева І.О. Методи управління витратами виробництва продукції та їх порівняльний аналіз / І.О. Лазнева // Формування ринкових відносин в Україні. - 2017. - №1.- С. 67-76.
2. ПартинГ.О. Формування стратегічної моделі управління витратами підприємства / Г. Партин // Фінанси України. - 2017. - №11. - С. 124-133.
3. Постолук Н. Значення собівартості продукції при прийнятті управлінських рішень / Н.Постолук // Підприємництво, господарство і право. - 2016. - №6.-С. 114-116.
4. Романенко В., Калініченко І. Інформаційне забезпечення управління витратами / В. Романенко // Актуальні проблеми економіки України. - 2017. - №3.- С. 13-15.
5. Ткаченко М. Формування виробничої собівартості продукції, незавершеного виробництва, рентабельності та визначення ціни продажу / М. Ткаченко // Бухгалтерський облік і аудит. - 2016. - №8. - С. 20-36.
6. Шубіна С.В., Мірошник О.Ю., Сулименко К.С. Теоретико-методичні підходи до аналізу витрат, доходів та

фінансових результатів // Вісник Університету банківської справи. – 2017. – № 3 (30). – С. 83-88.